

Судбината на македонскиот бизнисмен со австриско државјанство, Методија Смиленски, е во рацете на српските политичари, кои ако сакаа да го испорачаат тоа досега и ќе го направаа.

Но, во овој момент таквата "сверка" им е потребна да лежи во белградскиот затвор и да ја држат в раце, бидејќи не само што ќе им ги полни џебовите, туку истовремено ќе им послужи и за некое дополнително пазарење со македонските колеги, особено со оние кои се инволвирани во подемот на не така скромната империја на оф-шор компаниите на Смиленски.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

НЕГОВАТА ЕКСТРАДИЦИЈА (МЕТОДИЈА СМИЛЕНСКИ) Е НЕИЗВЕСНА, БИДЕЈЌИ ПАРИТЕ СЕ ПОГОЛЕМА БУРГИЈА ОД ДИЈАМАНТНИТЕ ДУПЧАЛКИ

"ТАЈКУНОТ" СЕ "ЗЕЗА" СО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Контроверзниот македонски бизнисмен Методија Смиленски, кој ја обмисли и ја направи една од најголемите финансиски "дубари" во Република Македонија и натаму успешно и куртоазно им одолева на сите обиди да биде екстрадиран во земјава.

Тој ги користи сите законски и правни можности, кои му се на располагање

во Србија, за да го спречи своето екстрадирање на македонските органи.

Факторот пари на Смиленски му дава целосна слобода и маневарски простор за изборот и за начинот за одолговлекување на процесот.

Исто така, немањето политичка волја кај српската елита, како и отсуството на доследна примена на правниот инстру-

ментариум за екстрадиција на лица кои се бараат по меѓународна потерница, во овој момент "тајкунот" го прават недостапен за македонските судски органи.

Затоа, сите најтоп барани македонски лица, од случајот "Даравелски", потоа "Смиленски" и "Чочоровска", сè уште претставуваат предмети од типот "ветер и магла".

ПАЛИ СВЕЌА ОТИ ГО ПОЗЛАТИ!"

Во пријавата од МВР, поранешниот прв човек на НБМ се обвинува дека ја злоупотребил службената должност, бидејќи иако имал сознанија дека Експорт Импорт банка е во лоша финансиска состојба, што било потврдено и од супервизијата на НБМ, ѝ одобрил гаранции на банката за два кредита во вкупен износ од 22 милиона долари.

Во мај 2001 г. Експорт Импорт банка доставила барање до НБМ за користење кредит во износ од 12 милиона долари од германската ЛХБ банка, за кој требало да гарантира Народна банка. Како своја гаранција до НБМ Експорт Импорт приложила само 30 ПП бланко-обрасци, додека во 2003 година, кога банката веќе беше неликвидна, биле доставени и пет меници. Притоа, земениот кредит требало да се искористи: шест милиони долари за фирмата "Жито Ко" за набавка на пченица, два милиона долари за "Алфа корн" за производство на добиточна храна, два милиона долари за "Конагра" за набавка на вештачко ѓубриво, како и два милиона долари за "Продекс" за набавка на сурово масло. Сите овие фирми се капитално поврзани со доминантниот газда на Експорт Импорт банка, кон која имале претходни долгови. Со цел да се изиграат законските прописи и да се злоупотреби дадената гаранција од НБМ, наместо парите да се употребат за бараната намена, биле префрлени на сметката на фирмата "Сито трејдинг Гибралтар", од каде што истиот ден Експорт Импорт банка побарала и добила кредит во вредност од 12 милиона долари, средства кои веднаш биле префрлени на нерезидентната сметка на "Сито трејдинг", отворена во Екс-

порт Импорт, иако во тој период и самата банка реално немала своја сметка. Врз основа на допис од "Сито трејдинг" во јуни 2001 г. од нерезидентната сметка на оваа фирма биле префрлени 11,9 милиони долари на сметка на банка од Никозија. Од ова, велат во МВР, произлегува дека намерата на осомничените била да обезбедат слободни пари, со цел да се префрлат во странски банки заради приватна употреба.

Бидејќи првиот кредит, кој бил на едногодишна отплата, поради својата неликвидност банката на Смиленски не можела реално да го врати во 2002 година, пријавените повторно направиле слична конструкција со помош на нова гаранција од НБМ. Имено, во 2002 година бил склучен нов договор меѓу НБМ и Експорт Импорт банка за користење девизен кредит од Банка Австрија, за што депозит ќе обезбедела НБМ. Парите требало да бидат наменети за потребите на ЕСМ, за што Управниот одбор на ова јавно претпријатие донел одлука за кредитно задолжување кај Експорт Импорт во висина од 10 милиони долари, со рок на отплата од две години на товар на девизните резерви. Само еден месец подоцна ЕСМ во банката орочила 8,4 милиони долари во рок од 22 месеца, од што е видлива намерата парите од добиениот кредит да не се искористат за потреби на ЕСМ. Со оглед на тоа дека банката на Смиленски имала проблеми со ликвидноста, во 2004 година Банка Австрија ја известила НБМ дека своите побарувања од 9,16 милиона долари ќе ги наплати преку депозитот кој Народна банка го дала како гаранција.

НЕИЗВЕСНО ЕКСТРАДИРАЊЕ

Методија Смиленски цели три години беше во бегство, а зад решетки се наоѓа од лани, откако беше уапсен на белградскиот аеродром "Никола Тесла", од каде имал намера да патува за Австрија. Против сопственикот на пропаднатата Експорт Импорт банка се води кривична постапка, која го товари за проневерени повеќе од 20 милиона евра државни пари, кои сега ги плаќаат сите граѓани на Република Македонија.

Исто така, Смиленски е обвинет за низа злоупотреби и махинации, при што "упропастил" огромен број фирми, кои претежно гравитираат во источниот дел од државата. Неговото екстрадирање сè уште е неизвесно, бидејќи постојат повеќе српски фактори, кои ја попречуваат постапката за негово предавање на судските органи во земјава.

Инаку, уште пред десеттина години овој бизнисмен се откажа од македонското државјанство и го задржа австриското, кое до сега многу пати му помогна да не биде суден во Македонија. Одделни домашни и српски правни експерти констатираат дека и досега не постоеле пречки тој да ѝ биде испорачан на нашава земја, но Смиленски успешно маневрира, бидејќи неговите адвокати, кои "дебело" ги наплатија своите услуги, направија т.н. правен заштитен бедем околу македонскиот бизнисмен, кој е сличен со случајот на Даравелски.

Сепак, судбината на македонскиот бизнисмен со австриско државјанство е во рацете на српските политичари, кои ако сакаа да го испорачаат тоа досега и ќе го направеа, но во овој момент таквата "сверка" им е потребна да лежи во белградскиот затвор и да ја др-

**ЕКSGУВЕРНЕРОТ НА НБМ, ЛЉУБЕ ТРПЕСКИ
УСПЕА ДА ГО АМОТИЗИРА ПРВИОТ УДАР
– КУРТУЛИ ОД ЗАТВОРСКИОТ ПРИТВОР**

жат в раце, бидејќи не само што ќе им ги полни џебовите, туку истовремено ќе им послужи и за некое дополнително пазарење со македонските колеги, особено со оние кои се инволвирани во подемот на не така скромната империја на оф-шор компаниите на Смиленски.

ИСТРАЖНА ПОСТАПКА

На почетокот, сите српски државни институции постапуваа според меѓународните норми и закони, односно реагираа на меѓународната потерница која беше распишана за него, но потоа официјален Белград го искомплицира случајот и престојот на Смиленски во екстрадициониот затвор го продолжи до недоглед.

Истовремено, додека македонските органи го комплетираа судското досие, тој во српската престолнина ги активира сите политички, економски и адвокатски врски, така што на крајот излезе дека македонското Министерство за правда премногу долго ги прибира судските предмети во Македонија и затоа наводно виновникот сè повеќе се оддалечува од правдата. Затоа од апсењето на Смиленски (15 јуни 2006 г.) до сега пропаднаа сите нормални обиди обвинетиот да се најде зад македонските решетки.

За него, во Основниот суд Скопје 1 Скопје, уште од 2003 г., заедно со Ванчо Пеловски, ексдиректор на Бирото за стоковни резерви, се води кривична истрага за злоупотреба на службена должност и овластување, која тежи неколку милиони евра. Во истиот скопски Суд, против Смиленски се води уште една кривична истражна постапка, која се однесува и на ексгубернерот Љубе Трпески и за уште неколку други лица. Во двата случаја постапува Одделението за борба против организираниот криминал и корупција при Јавното обвинителство. Инаку, уште при отворањето на првиот случај, кој се однесува и на Пеловски, истражниот судија донел решение со кое на Смиленски му е изречена казна притвор, бидејќи не е достапен за македонските судски органи. За предметот, каде покрај Смиленски е осомничен и ексгубернерот Трпески, во овој момент се врши судско вештачење, со цел да се утврдат евентуалната направена штета и висината на стореното дело. Против него официјално постои уште еден судски предмет, кој се води во Судот во Свети Николе, каде во врска со работењето и со малверзациите со фирмата "Снитек" е осомничен за злоупотреба на службена должност и за фалсификување и уништување деловни книги. Најголемиот грев и кри-

ОД БАНКАТА ОСТАНАА САМО ЛОШИОТ ЗБОР И НАТПИСОТ

минал кој го направил овој бизнисмен се однесува на "исчезнувањето" на повеќе од 20 милиона долари државни пари од неговата банка и нивно перење преку бројни оф-шор фирми, така што својата банка ја доведе во ситуација на пропаст.

Смиленски се товари дека Експорт-Импорт банка ја користел за параван за да ги кредитира своите бројни црни бизниси и фирми, што е спротивно на банкарските закони.

МИЛИОНСКИ СУМИ

Македонските државни истражни органи треба да докажат дека пред неколку години од една странска банка е земен кредит за Експорт-Импорт, а врз таа основа се дадени гаранции од Народна банка на Македонија, иако уште во тоа време се знаеше дека банката е во многу лоша и неликвидна финансиска состојба. Меѓутоа, откако "батката", газда Смиленски, не го врати кредитот, гаранциите паднаа на товар на НБМ, чии загуби сега се покриваат од државниот Буџет.

Поради ова, во 2004 година беше покрената кривична пријава против ексгубернерот Љубе Трпески, а по поднесената пријава за ексгубернерот на НБМ, Јавното обвинителство отвори истрага. Во текот на отворањето на досието за Експорт-Импорт банка Трпески постојано се бранеше дека гаранциите ги дал по налог на тогашната Влада, иако според регулативата за работење на Народна банка, таа е независна банкарска институција. Во банката на Смиленски заглавија милионски суми на македонски државни институции, компании и граѓани. Во текот на истрагата, за оваа банка беше формирана соодветна собраниска анкетна комисија, која ги испитуваше причините за пропаѓањето на банката и за последиците кои ќе влијаат врз државниот Буџет. Но, и покрај расправата, лоцирањето на виновниците за аферата, анкетната комисија не донесе конкретни заклучоци, освен

што послужи за серија политички препукувања. Инаку, стечајот како процес во банката сè уште не е завршен. Поради тоа, многу тешко оди наплатата на побарувањата, иако Смиленски наведуваше дека си го штити грбот со огромен имот, кој во меѓувреме е ставен под прашање, бидејќи доверителите не знаат дали можат да си ги наплатат своите побарувања и со која стечајна маса во моментот се располага. Но, сепак најголем доверител е натаму е државата. Инаку, Методија Смиленски има околу 69 години. Тој е роден во село Разловци, близу Делчево. Бизнис кариерата ја почнал по распаѓањето на поранешната ЈУ држава, односно во доцните осумдесетти години од минатиот век, кога работел на висока државна позиција поврзана со економските односи со Русија. По распаѓањето на тогашна Југославија, тој извесно време бил во голема белградска трговска компанија, а потоа дошол да работи во Македонија, каде ја основал банката и ја изградил мрежата од фирми.

Во меѓувреме, пратениците мораа да ги прифатат сите загуби на НБМ и тие да се покријат од Буџетот. Но, зделките на Методија Смиленски ќе нè чинат многу - повеќе од 20 милиона долари. Што на крај сè се сведува на народната поговорка "Сè тоа народот ќе го позлати!"

Прво, повеќе од 8 милиони евра - пари од државниот Буџет - се префрлени на сметката на Народна Банка на Македонија (НБМ), за да се покријат дел од загубите на НБМ направени во периодот до 2004 година.

Освен пари од Буџетот, за покривање на загубите на НБМ веќе се исплатени 13,8 милиони евра од резервите на НБМ.

Загубите на НБМ се јавија откако оваа највисока монетарна институција не успеа да си ги наплати побарувањата и кредитите кои биле одобрени до 2004 година. Најголемиот дел од парите на НБМ се потрошени за покривање на државните гаранции, кои ѝ биле одобрени на Експорт-Импорт банка, која рече две ипол години е во стечај.